

Y-SÄÄTIÖ

Naiserityisyys
asunnottomuustyössä

Sari Rantaniemi HDL
Pilvi Azeem Y-Säätiö

NIHKEE AKKA – VARJOJEN NAISSET

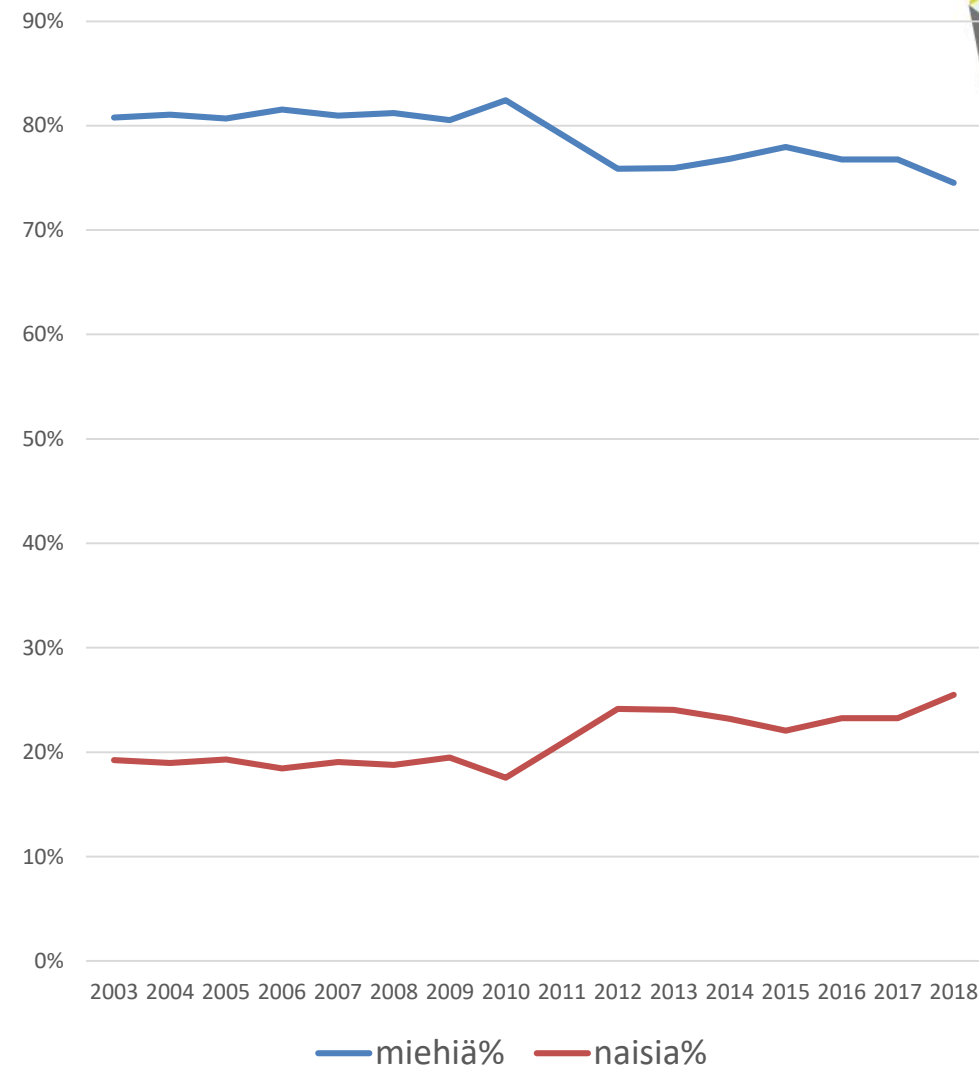
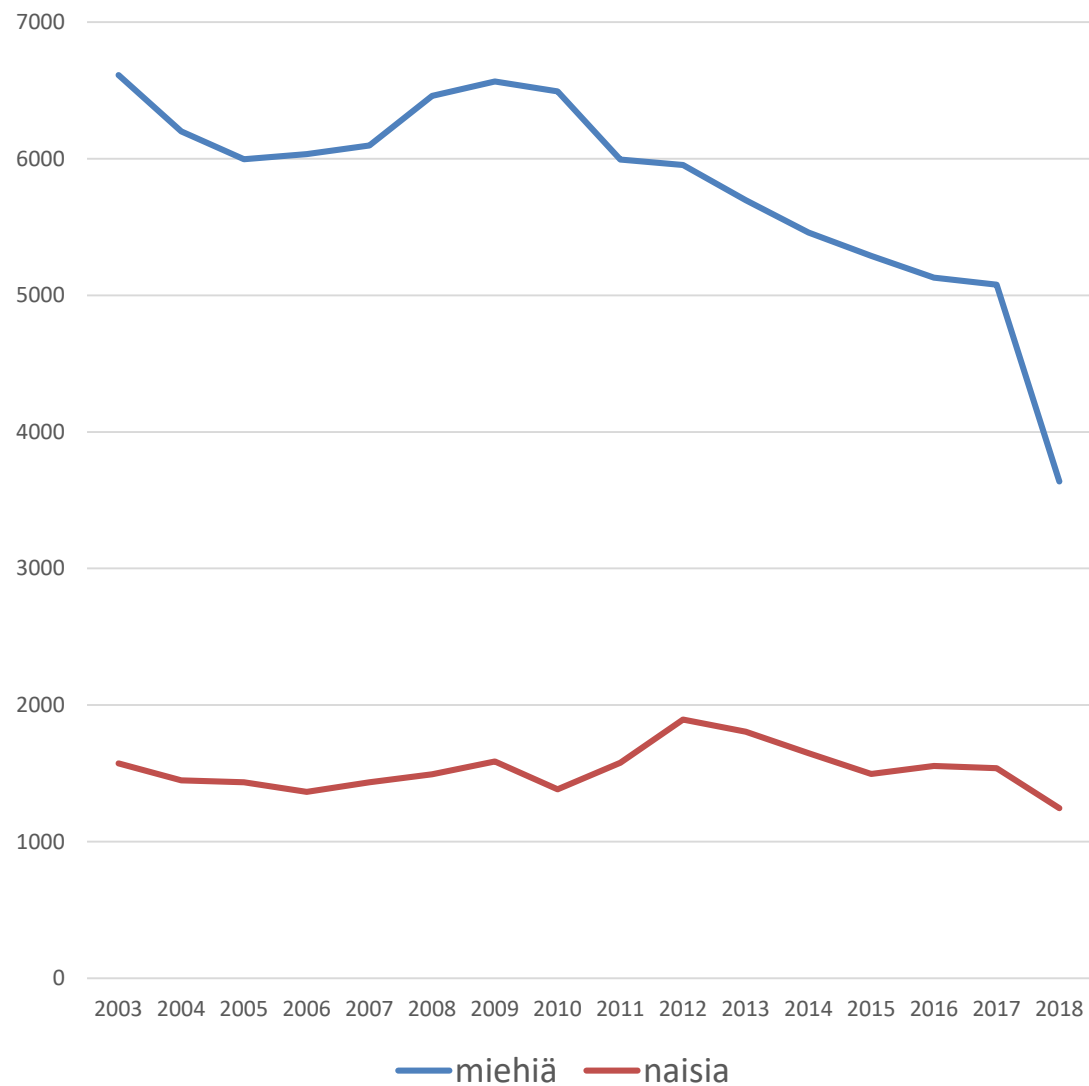
<https://www.youtube.com/watch?v=VQUjefo0Yks>

Ajatuksia

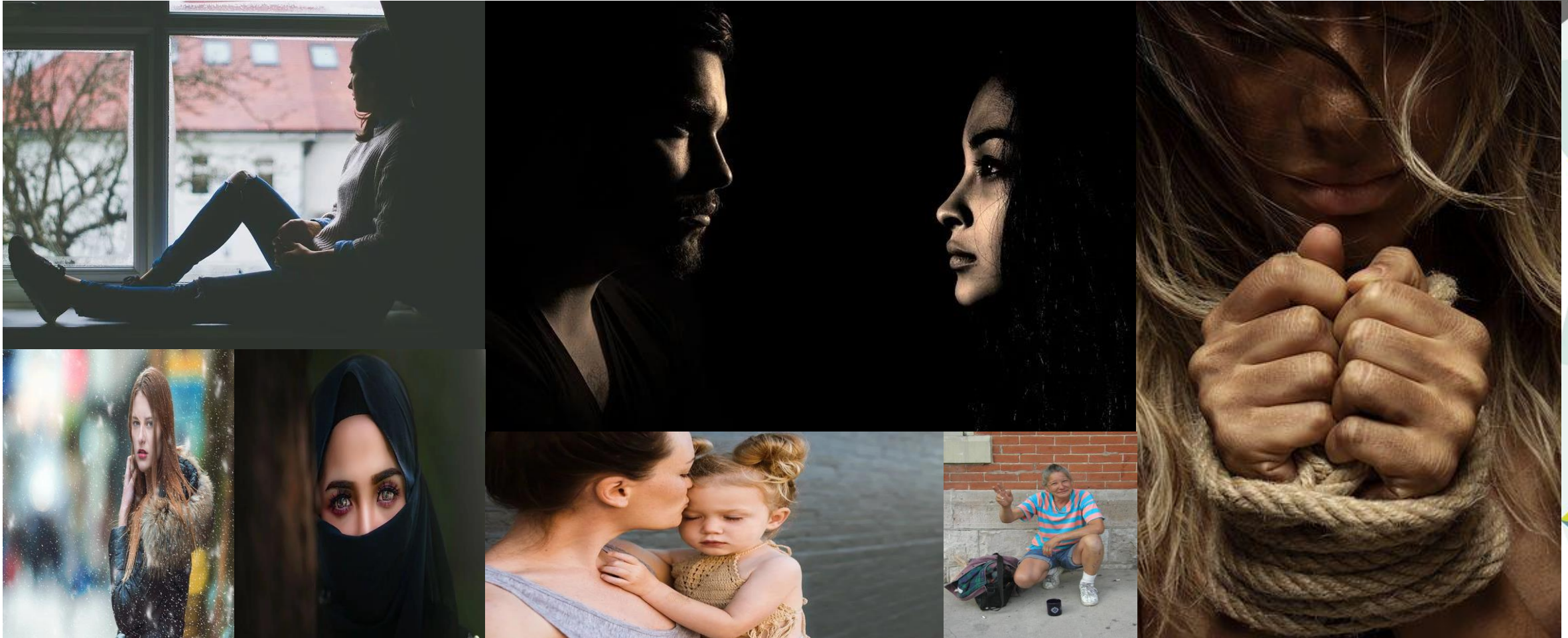
- Mitä nais erityisyyttä videolla?
- Mitä nais erityisyyttä omassa työssä?

Miksi NEA

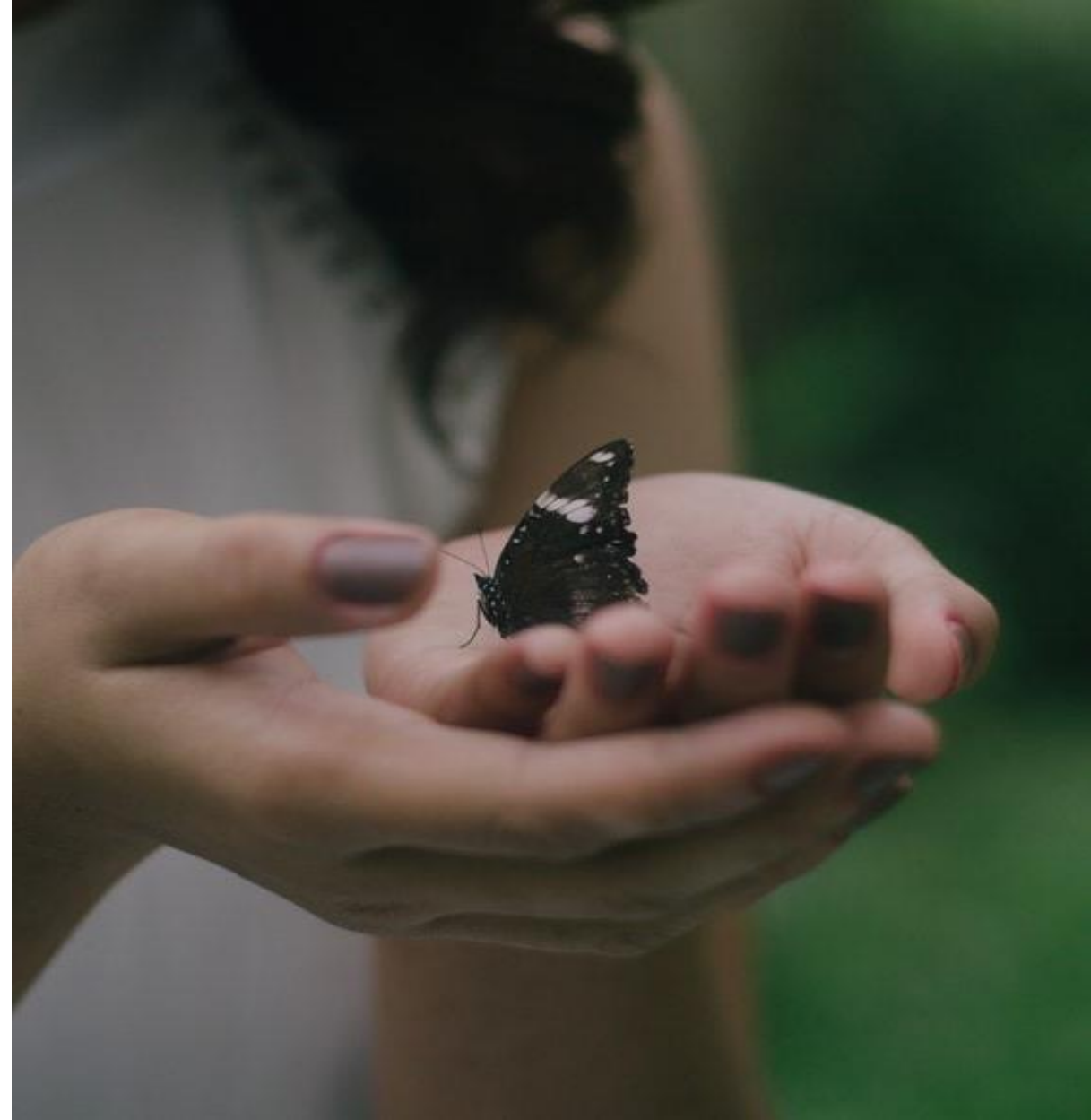

1244 asunnotonta naista vuonna 2018

Naiserityisyys asunnottomuustyössä

- Turvattomuus
- Väkivalta ja hyväksikäyttö
- Häpeä ja stigma
- Traummat
- Päihteidenkäyttö
- Mielenterveyden haasteet
- Seksityö
- Rikollisuus
- Palvelut suunnattu miehille
- Lapset huostaanotettu
- Köyhyys

Stigma ja häpeä

- Naisten erilaiset roolit (äiti, puoliso, tytär, sisar jne.)
- Yhteiskunnan suhtautuminen asunnottomiin naisiin
- Tuplastigma
- Nainen itse tuomitsee itsensä -> työntekijöiden myönteinen asenne on tärkeä
- Estää avun pyytämistä
 - pelko lasten menettämisestä
 - kasautuneet ongelmat

”Kyllä mä halusin apua mun päihdeongelmaan ja tein paljon töitä, että pääsisin katkole. Kerran mä sitten sain sen paikan, mutta en mennyt. Tajusin, että oisin joutunut sulkemaan mun puhelimen viikoksi ja mun äiti ois ihmetellyt missä oon. Se ei vieläkään tiennyt, että mä käytin.”

Väkivalta

- Psyykkinen, fyysinen, seksuaalinen, taloudellinen, hengellinen
- Itseen kohdistettu väkivalta, ihmisten välinen väkivalta, kollektiivinen väkivalta (sosiaalinen, poliittinen, taloudellinen)
- Väkivallan ja asunnottomuuden kietoutuminen yhteen
 - 95% asunnottomista naisista kokenut väkivaltaa, 80% seksuaalista väkivaltaa
 - yli 90% päihdehuollon naisasiakkaista on kohdannut fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa aikuisiällä
 - Metamfetamiinia käyttävistä naisista 71 % kokenut seksuaalista väkivaltaa ja 74 % fyysistä väkivaltaa alle 18-vuotiaana
- Toistuvat väkivallan kokemukset, kaltoinkohtelu lapsuudessa
 - omien rajojen rikkoutuminen, irrallisuus itsestä
- Vahingolliset suojelu-väkivaltasuhteet, "survivor sex"

Pohdi

Millaista on naisten itseensä
kohdistama väkivalta?

Millaista kollektiivista väkivaltaa voi
liittyä naisten asunnottomuuteen?

Miten sitä voisi vähentää?

Kuinka auttaa väkivaltaa kokenutta naista?

- **Naiset toivovat, että väkivallasta kysytään suoraan!**
 - Kysymällä annat luvan puhua ja osoitat, ettei vaikeiden asioiden kanssa tarvitse jäädä yksin
 - Huomioi vihjeet, sanaton viestintä
- Työntekijän ensivaiheen reaktioilla on suuri merkitys
 - Taito kysyä, kohdata ja kuunnella riittää
 - **Usko kuulemasi**, tiedosta omat kipukohtasi
 - Älä torju, syyllistä, tuomitse tai kauhistele
- Rauhoita tilanne ja palauta turvallisuuden tunne
- Anna tietoja ja ohjaa tarvittaessa lisääavun piiriin
 - Oikeanlainen tieto normalisoi oireita

Seksuaalinen väkivalta

- Toisen ihmisen tahallisesti aiheuttavaa ja erityisen nöyryyttävää – kohdistuu uhrin intiimeimpään ja yksityisimpään alueeseen
- Seksuaalisen väkivallan aiheuttama trauma "uinuu" usein pitkään -> tapahtunutta ja sen aiheuttamia tunteita ei osata yhdistää, jatkuvat pelon ja häpeän tunteet
- Ilmiön sukupuolittuneisuus: Poliisin tietoon vuonna 2017 tulleiden raiskausrikosten tekijöistä 99,1% miehiä ja uhreista 97% naisia
- Traumaattinen tilanne, vakava uhka elämälle, perusturvallisuuden tunteelle, fyysiselle koskemattomuudelle
- Psyykkisesti ylivoimaisessa tilanteessa mieli ylikuormittuu ja toiminnan säätely tapahtuu automaattisena suojautumispyrkimyksenä hengissä säilymiseksi.
- Seksuaalisen väkivallan prosessi: tapahtumahetki, sokkivaihe, reaktiovaihe, käsittelyvaihe, toipumisvaihe, uudelleen suuntautumisvaihe

Kuinka auttaa?

- USKO MITÄ VÄKIVALLAN KOKIJA KERTOO!
- Turvallisuuden tunteen lisääminen, arjen sujuvuus
- Älä käytä sanaa miksi tai kysy yksityiskohdista
- Kerro palveluista ja saata niihin tarvittaessa
- Anna tietoa traumaattisen tapahtuman aiheuttamista oireista
- Luo uskoa tulevaan
- Auta vakauttavien keinojen löytämisessä
- Tiedosta omat kipukohtasi

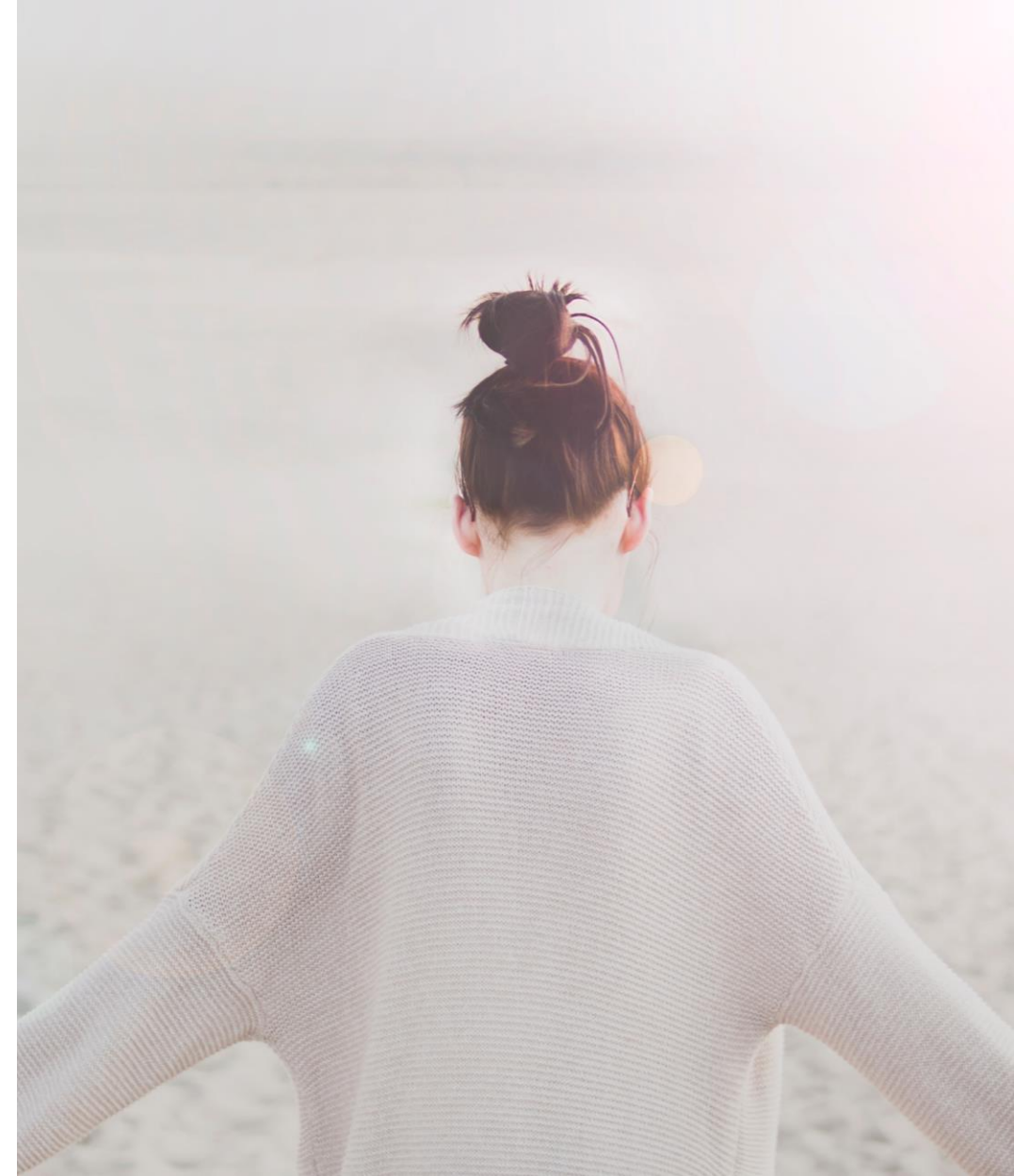
**Olen pahoillani,
että olet joutunut
kokemaan..**

**Et ole tehnyt
mitään
väärää...**

**Miten voisin
auttaa sinua...**

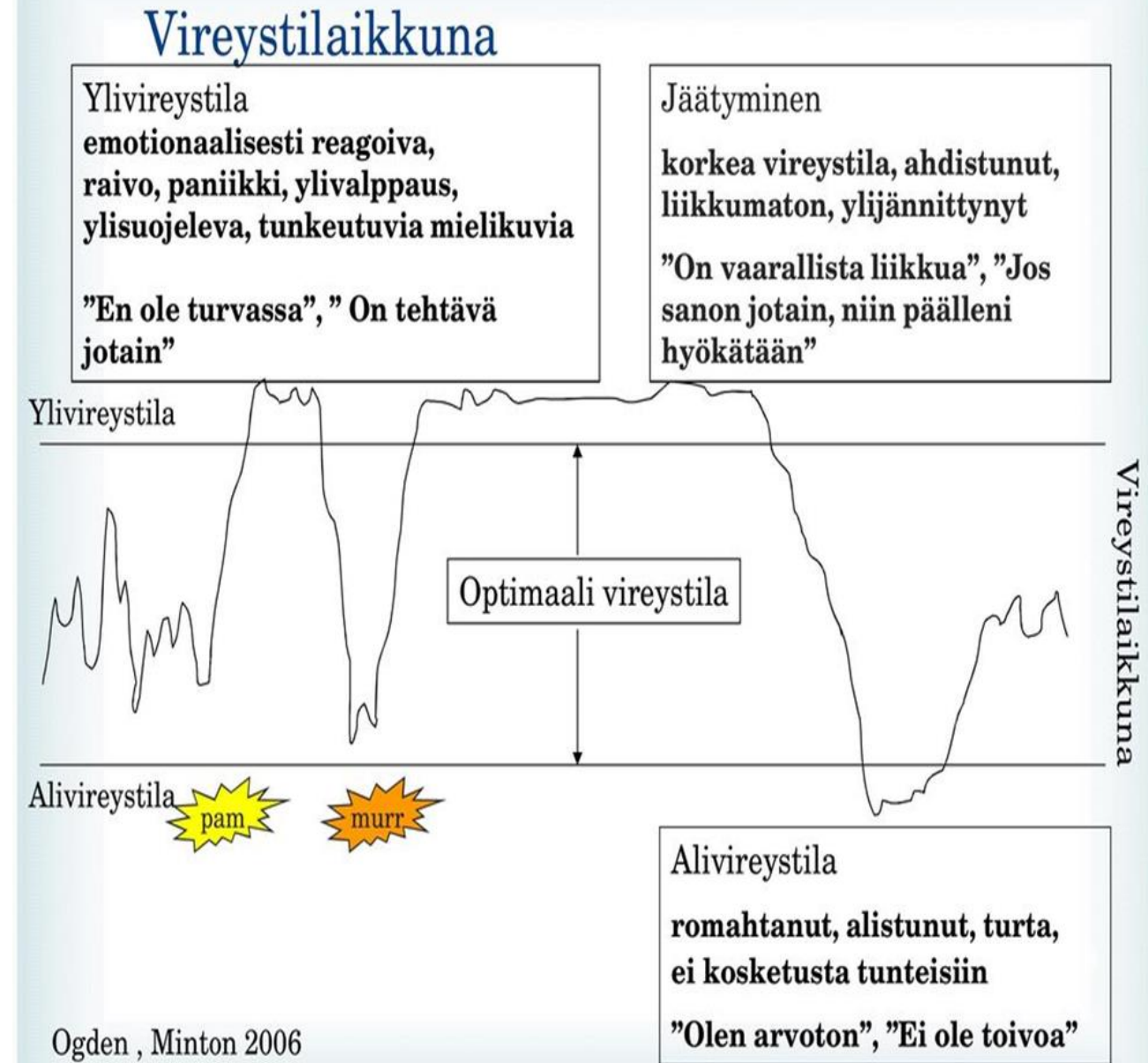
Puheeksiotto

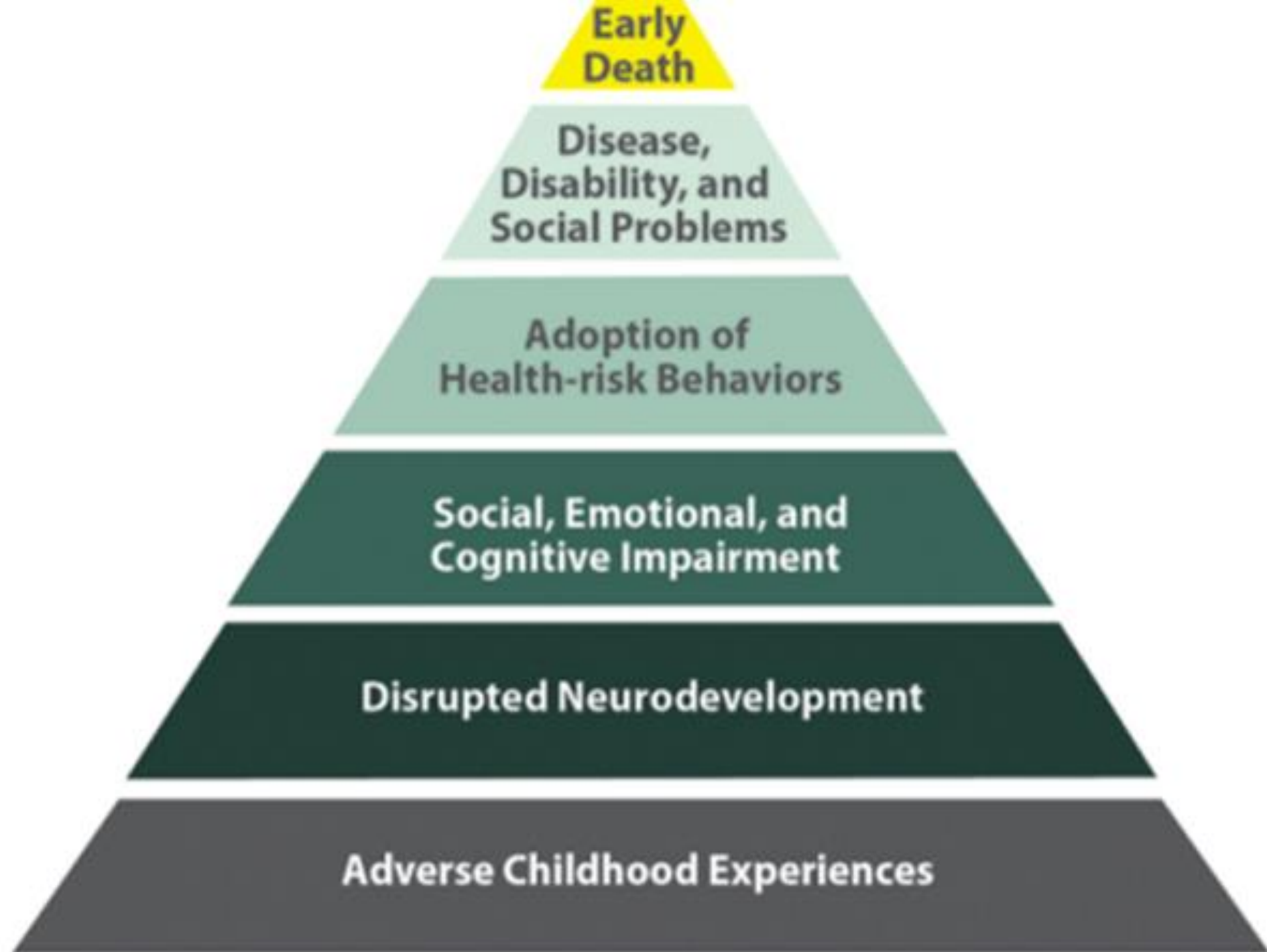
- Miten voit ottaa puheeksi
 - Häpeän
 - Väkivallan
- Mitä haasteita
- Mistä apua
- Miten toivoisit asiat otettavan puheeksi, jos olisit itse asiakkaana?

Traumatisoituminen

- Trauman aiheuttaa äkillinen , ennustamaton tai kontrolloimaton tapahtuma tai tilanne
- Ihminen ei pysty vaikuttamaan siihen omalla toiminnallaan
- Rajat rikkoontuvat
- Toimintakyvyn ja itsesäätelyn menettäminen
- Suojaavat tekijät ja resilienssi

Työkaluja kohtaamiseen

”Aina on toivoa, kun joku välittää”

- Suhdeperustainen työ
- Läsnäolo, rauhallisuus, arvostava kohtaaminen, aktiivinen kuuntelu
- Traumatietoinen työote
- Turvallisuuden vaaliminen tapaamisissa, selkeät tapaamisrakenteet. Arvostava kohtaaminen tuo turvallisuutta, useita tapaamismahdollisuuksia
- Toimintakyvyn, toimijuuden ja arjen korostaminen, voimavarojen löytäminen yhdessä
- Ympäristön merkitys
- Apuminä
- Oikeanlainen tieto normalisoi oireita – psykoedukaatio

- Pidä huolta omasta hyvinvoinnistasi ja turvallisuudesta, kouluttaudu ja osallistu työnohjaukseen

Työvälineenä kokemuksen ja ammatillisen osaamisen yhdistäminen

- Naisten tavoittaminen
- Luottamus rakentuu nopeammin kokemusasiantuntijan kautta
- Kokemusasiantuntija poistaa häpeää omalla esimerkillään ja luo toivoa
- "Tulkkaaminen" puolin ja toisin
- Ammatilainen saa syvemmän ymmärryksen nais erityisestä työstä
- Kasvu paremmaksi ammattilaiseksi
- Yhteistyö valmentaa tulevaksi ammattilaiseksi
- Ammatilainen ja kokemusasiantuntija täydentävät toisiaan

NEAssa tehtyä

- Naisille oma päiväkeskus
- Päivystys
- Naisten päivä – ja ryhmätoiminta
- Asumisen tuki
- Asumisratkaisuja – naisten yhteisö
- Kokemusasiantuntijaryhmä
- Talousosaaminen osaksi työtä
- Koulutus
- Viestintä

Keskustelu

Miten teemat näkyvät omassa työssäsi ja palveluissa?

Mitä työvälineitä omassa työssä teemojen käsittelyyn?

Mitä palveluja on olemassa?

Y-SÄÄTIÖ

ysaatio.fi | m2kodit.fi